

РЕЦЕНЗИЯ

От проф. д-р на изкуствознанието ВЕРА НАЙДЕНОВА
НАЙДЕНОВА (професионално направление 08. 04. Тетарално и
филмово изкуство), във връзка с конкурса за заемане на академичната
длъжност **доцент по филмово и телевизионно продуцентство**
(професионално направление 08. 04. Театрално и филмово изкуство)
Конкурсът е обнародван в Държавен вестник брой **57/ 19.07. 2019 г**

Преминаването от социалистическа към пазарна икономика внесе промени в живота на всички изкуства у нас. Поради особености в производството и финансирането те най-остро се проявиха при филмовото и телевизионното творчество, Изникна необходимостта от мениджърски кадри с друга компетентност и други похвати на работа.. В отговор на това НАТФИЗ създаде магистърската специалност „Мениджмънт в екранните изкуства”, която бързо се утвърди и популяризира. За нейното развитие, естествено, е необходимо ново кадрово попълнение, в името на което е обявен и настоящият конкурс. Кандидатът в него е единствен – асистент, д-р Ема Емилова Константинова. Веднага ще кажа, че нейният образователен ценз, творческата ѝ дейност и педагогическата ѝ практика напълно покриват изискванията по конкурса. По-нататък ще мотивирам твърдението си.

Асистент д-р Ема Емилова Константинова има придобита бакалавърска степен по филмов и телевизионен монтаж през 2006 г. в НАТФИЗ „Кръстьо Сарафов”, през 2010 г., пак в НАТФИЗ, придобива магистърска степен по Мениджмънт в екранните изкуства , а през 2018 защитава дисертация на тема „Продуциране на документални филми и предавания за телевизионния екран” и вече притежава научно-образователна степен „Доктор” Тя притежава още завършено образование по моден дицайн, сертификат за завършено обучение

в „Наука за телевизия” – British Council, 2009, участвала е в редица международни уъркшопи, била е член на фестивални журита и др.

От 2016-та година е хоноруван, а от 2018 –та щатен асистент по предмета Филмово и телевизионно продуцентство в катедра „Кинознание и кинодраматургия” при НАТФИЗ

В CV – то на асистент д-р Константинова са представени респектиращ брой творчески изяви в киното и телевизията. Тя е практикувала различни дейности - изпълнителен продуцент, режисьор по монтажа, сърежисьор, редактор в телевизионни предавания и т.н. Тук е уместно да кажа, че в много от изброените в списък произведения Константинова е сътрудничила на журналиста (сценарист и режисьор) Георги Тошев. През последните десетилетия той се прояви като автор на поредица от предавания и филми, които съдържателно и атрактивно популяризират значителни творчески личности – наши и чуждестранни. Изявите на Тошев са известни сред културната ни общественост. Озадачава ме фактът, че името му не фигурира в информацията, предоставена по конкурса, но тъй като съм гледала много от изброените произведения, не се съмнявам в това, което казвам. Безспорно, Ема Константинова участва активно и многостранно в създаването на изброените произведения, но този факт не би се омаловажил, ако се посочи заслугата на Тошев.

Някои от изброените филми присъстват и в един по-кратък списък, чрез заглавията при който сме насочени към по-важното ядро в голямата творческа биография на кандидатката. Тук са „Писмо от Тоскана", 2014 – документален филм за Борис Христов, където тя е изпълнителен продуцент, режисьор, съсценарист, режисьор по монтажа) „ Катя Паскалева. Последната роля", 2015 – документален филм (изпълнителен продуцент, режисьор, съсценарист, режисьор по монтажа), "Портрет на една дама", документален филм за Татяна Лолова (също изпълнителен продуцент, сърежисьор, съсценарист, режисьор по монтажа), "Необяснимо", документален филм за

Лили Иванова (също изпълнителен продуцент, сърежисьор, съсценарист, режисьор по монтажа) и др.

В този списък фигурират и заглавия с друго професионално участие на Константинова, а именно: режисьор и режисьор по монтажа на „Малкото голямо четене”, кампания на БНТ за детска литература по формат на BBC, 2006, където тя е сценарист, режисьор и режисьор по монтажа, късометражен игрален филм "Индийско орехче", "Ал Бано – пътят към щастието", 2010 (изпълнителен продуцент, режисьор, съсценарист, режисьор по монтажа) и т.н.

Представен е списък и с мултимейни продукти.

В качеството на хабилитационен труд са открити четири филма, а именно: "Exemplary behaviour", 2019 – документален филм, 85', Era Film, Агитпроп и др. (2019), "Соня Йончева, Sempre libera", 2018 – документален филм, 70'; ARTO+, Програма "Култура" на Столична община; (изпълнителен продуцент, сърежисьор, режисьор по монтажа), "Едно антарктическо лято", 2018 – документален филм, 46'; ВАИ, Проф. Христо Пимпирев; (изпълнителен продуцент, сценарист, режисьор, режисьор по монтажа), "Кота 42", 2010 – документален филм, 62'; Red carpet; (режисьор, режисьор по монтажа). Изборът им е мотивиран с обяснението на авторката, че предлага 4 документални филма, реализирани в периода 2010 – 2019 година, в които изпълнява различни творчески функции..

Освен обаче че представят дейностите, които кандидатката в конкурса е извършила, тези филми са свидетелства и за участието ѝ в изпълнение на сложни и амбициозни творчески задачи, с изследователско задълбочаване в различни сфери от действителността, с обществена значимост.

Извадката от четирите филма оправдано се предвожда от „Соня Йончева. Sempre .libera”, 2018. Филмът вече има значителен успех у нас, а ако се съди по информации от масмедииите, представя именитата ни певица и в чужбина, тъй като не е обикновен популяризаторски очерк, а задълбочен

творчески портрет на певица, намираща се в процес на изграждане на шеметна кариера, с интересен характер, със забележителни контакти в световния певчески елит. Интересно е и това, което Константинова отбелязва при представяне на приносния момент във филма: „Създадохме ценен архив, който може да бъде полезен на следващите документалисти, избрали да разкажат историята на тази изключителна българска певица. Като потвърждение на последното ще отбележа, че бяхме потърсени от великобританската компания Evoke Films, която пожела да използва наш материал за свой проект, посветен на голямото българско сопрано”

Може да се каже, че филмът „Едно антарктическо лято” е с още по-голяма тежест в приносите на хабилитационния труд, тъй като тук кандидатката, освен изпълнителен продуцент и режисьор по монтажа, е сценарист и режисьор, т.е. с по-цялостна самостоятелна авторска изява. А изследователската ѝ дейност на документалист се осъществява в екстремални условия. “Едно антарктическо лято”, отбелязва авторката, е вторият филм на антарктическа тема, по който работих с Българския Антарктически Институт и проф. Христо Пимпирев. Първият ни съвместен проект, озаглавен “Антарктида – ледена любов”, беше класически научно-популярен филм, който разказваше подробно историята на ледения континент, хвърляше светлина върху международните спогодби, регламентиращи неговата експлоатация, представяше научната работа на нашата експедиция и фокусираше вниманието върху общи проблеми като глобалното затопляне. За разлика от него, при “Едно антарктическо лято” има съвсем различен подход – в него не се разказва за Антарктида, а се наблюдава животът в нашата база. Информативният наратив е сведен до минимум – представен е под формата на текст, който дава само най-необходимите фактологически репери. Голямата ми цел в този филм беше да направя авторското си присъствие възможно най-забележимо, да създам у зрителя усещането, че е свидетел на автентични, “нередактирани” сцени от живота

Считам казаното от авторката за напълно варно.

Респектираца по обществена значимост и творческа трудност задача Константинова си поставя и при Филма „КОТА 42”, 2010, КЪДЕТО Е режисьор, режисьор по монтажа. Той е посветен на широко известния алпинист Иван Кожухаров. Замислен е и изпълнен като част от един по-мащабен проект – “Програма за мотивация и интеграция на хора с увреждания”, Две от основните му цели са да насочи общественото внимание към необходимостта от промяна в неравноправното положение на хората с увреждания у нас и да вдъхне надежда, самочувствие, воля за живот и успех у онези, етикетиранни като “инвалиди”. Приноси в този филм са и формулираната от режисьорката идея, и изследователската стратегия, с която тя е реализирана.

На четвърто място във филмите, обособени като хабилитационен труд, е EXEMPLARY BEHAVIOUR („ПРИМЕРНО ПОВЕДЕНИЕ”), 2019, осемдесет и пет минутен документален филм, създаден от нашата продуцентска къща Агитпроп и други чуждестранни фирми, при който кандидатката по конкурса е режисьор по монтажа. Засега филмът може да бъде видян само по интернет (приложен е като линк към документите по конкурса). След запознаването с него приемам определените от кандидатката приноси: че, макар и да отразява някои аспекти от юриспруденцията на Литва, проблемът, който поставя (а именно – необходимостта от пробация при извършителите на тежки престъпления), е важен и за много други страни. В случая, с оглед задачите на режисьора по монтажа, би трябвало да се изтъкне и сложният строеж на филма.

Посочените дотук факти са убедително свидетелство за богатата и талантива творческата дейност на евентуалния бъдещ доцент. Тук е уместно да припомним старото правило, действащо при обучението по изкуство: „Гледай и прави като мен”. Тоест, Ема Константинова може да предостави на бъдещите си студенти множество примери от своята собствена творческа практика. И все пак изключително важно е, че тя има и добра теоретична и методическа подготовка за предаване на знания и вече ги е прилагала като

хоноруван асистент. През учебната 2019-2020 година (вече щатен асистент) , нейната академична заетост е 560 часа (в това число не е включено участието ѝ в изпитни комисии и оценяването на работата на студентите от втори и трети курс във факултет "Екранни изкуства"). Лекциите, които тя е водила, са по четири модула, а именно: Организация на аудиовизуалното производство (1 курс) – 30 лекции; Документация в аудиовизуалното производство (1 курс) – 15 лекции; История на филмовото продуцентство (2 курс) – 30 лекции; Организация на филмовия процес (2 курс) – 30 лекции и 30 упражнения

Запознах се подробно с приложените в документите по конкурса учебни програми. Те са изготвени (а навярно и така се преподават) с голяма вещина за историята на продуцентското дело в света, за ярките личности в него, за практическите аспекти на практикуването му в миналото и днес. Държа да открия добрите индикации, свързани с изготвянето на филмов проект, тъй като от практика знам, колко много се затрудняват нашите продуценти и автори в това отношение

Кандидатката е приложила и удостоверение от международния отдел на НАТФИЗ, потвърждаващо работата и с две чуждестранни студентки през изминалата 2018-2019 година.

Считам, че с всичко гореказано успях да мотивирам обобщението, изразено в началото на рецензията – а именно: че асистент, д-р Ема Константинова притежава във висока степен качествата, необходими за заемане на академичната длъжност **ДОЦЕНТ ПО ФИЛМОВО И ТЕЛЕВИЗИОННО ПРОДУЦЕНТСТВО**

Проф.д.н. Вера Найденова